

Tuvojas transfertcenu dokumentācijas sagatavošanas un iesniegšanas laiks – pievēršam uzmanību kontrolēto darījumu summas aprēķinam 1/36/24

transfertcenu nodaļas vecākais konsultants, PwC Latvija
Elvijs Logins

transfertcenu nodaļas vecākais projektu vadītājs, PwC Latvija
Andis Vītols

Kopš tālajā 2018. gadā stājās spēkā aktuālais Latvijas transfertcenu (TC) regulējums, nu jau par ierastu praksi ir kļuvusi TC dokumentācijas sagatavošana un iesniegšana kārtējā gada otrajā pusē. Nodokļu maksātāju (NM) vairākumam finanšu gads ir kalendāra gads, kas kopsakarā ar Latvijas TC regulējumu nozīmē, ka TC dokumentācijas iesniegšanas termiņš par iepriekšējo finanšu gadu ir tekošā gada 31. decembris.

Šobrīd ir īstais laiks atsvaidzināt zināšanas par kontrolēto darījumu summas (KDS) aprēķinu, lai NM spētu gūt pārliecību par uz sevi attiecināmo TC dokumentācijas sagatavošanas un/vai iesniegšanas prasību izpildi. Korekts KDS aprēķins ir būtisks, jo no šīs summas ir tiešā veidā atkarīgs, vai un kādas formas TC dokumentācija NM jāpagatavo un vai ir pienākums to arī iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā (VID) 12 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām.

Pēc jaunā TC regulējuma stāšanās spēkā ir iznākuši vairāki VID metodiskie materiāli un norādījumi par KDS aprēķināšanu atkarībā no īstenoto kontrolēto darījumu veida un būtības. Taču praksē joprojām sastopam gadījumus, kad KDS aprēķināta nekorekti. Piemēram, tajā nav ietverti atsevišķi kontrolētie darījumi vai arī tā aprēķināta kā starpība starp ieņēmumiem (pakalpojumu sniegšanas un preču pārdošanas darījumi) un izdevumiem (pakalpojumu saņemšanas un preču iegādes darījumiem). Šī pieeja nav pareiza un var pakļaut NM būtiskiem TC riskiem, kas izriet no TC dokumentācijas savlaicīgas nesagatavošanas un neiesniegšanas tieši KDS nepareiza aprēķina dēļ.

Kas ir KDS un kā to aprēķina?

Pakāpsimies soli atpakaļ un nostiprināsim pārliecību par to, kas ir kontrolēts darījums. Vienkāršākajā un populārākajā situācijā tas ir darījums starp diviem saistītiem uzņēmumiem, kuri atrodas dažādās nodokļu jurisdikcijās. Piemēram, preču pārdošanas darījums starp diviem grupas dalībniekiem, no kuriem viens atrodas Latvijā un otrs – Igaunijā, ir uzskatāms par kontrolētu darījumu. Tāds pats darījums starp grupas dalībniekiem, kuri atrodas Latvijā, ir saistītu personu darījums, kas tomēr nav uzskatāms par kontrolētu likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.² panta otrās daļas izpratnē. Abi darījumi pēc būtības ir saistītu personu darījumi, bet tikai kontrolētos – darījumus ar saistītu nerezidentu – ņem vērā, aprēķinot KDS, no kuras izriet TC dokumentācijas sagatavošanas un iesniegšanas prasības.

Jebkurš darījums ar saistītu nerezidentu pēc būtības ir uzskatāms par kontrolētu darījumu, un tas jāņem vērā, nosakot pārskata gada kopējo KDS. Atkarībā no darījuma veida pastāv dažādi KDS aprēķini. Visus kontrolētos darījumus var iedalīt divās lielās pamatkategorijās:

- finanšu darījumi (aizdevums, kredītlīnija, grupas konta darījums);

- pārējie darījumi (piemēram, preču iegāde un pārdošana, pakalpojumu sniegšana un saņemšana, izmaksu kompensācija, garantijas sniegšana).

Finanšu jeb finansēšanas darījumus ir vērts izdalīt atsevišķi, jo tiem ir sava specifiska KDS aprēķināšanas kārtība. Šajā rakstā gan tiem sevišķi nepieskarsimies – nesēn par šo būtisko tēmu publicējam atsevišķu [rakstu](#), kurā detalizēti skaidrota KDS noteikšana finansēšanas darījumos.

Papildus darījumiem ar nerezidentiem KDS aprēķinā TC dokumentācijas sagatavošanas vajadzībām ietver arī darījumus, kas veikti starp NM un ar to saistītām fiziskām personām, uzņēmumiem vai personām, kas reģistrētas zemu nodokļu vai beznodokļu valstīs vai teritorijās, kā arī darījumus, kas veikti starp saistītām personām – rezidentiem – vienas piegādes ķēdes ietvaros. Šie darījumu partneri plašāk skaidroti likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.² panta otrajā daļā.

Tālāk sniedzam KDS aprēķina vispārīgu piemēru uzņēmumam, kas pārskata gadā veic kontrolētus darījumus (izņemot finansēšanas darījumus).

KDS = iepirkto preču kopsumma + pārdoto preču kopsumma + saņemto pakalpojumu vērtība + sniegto pakalpojumu vērtība + izmaksu kompensācijas darījumi (izmaksu attiecināšana)

Šis aprēķins atspoguļo tipiskus kontrolētos darījumus, kurus savas saimnieciskās darbības ietvaros veic uzņēmumi. Papildus jāvērtē arī finansēšanas darījumi, ja tādi veikti. KDS aprēķinā jāietver arī tādi mazāk populāri kontrolētie darījumi kā akciju pārdošana/iegāde (par noteikto tirgus vērtību) un garantijas sniegšana neatkarīgi no to ekonomiskās būtības vai formas.

KDS robežvērtības TC dokumentācijas sagatavošanai un iesniegšanai

Kā jau minējām, korekts KDS aprēķins ir būtisks, jo to izmanto, lai noteiktu, vai un kādas formas TC dokumentācija NM jā sagatavo vai arī jā sagatavo un jā iesniedz VID. Tabulā piedāvājam apkopotu informāciju par TC dokumentācijas sagatavošanas un iesniegšanas prasībām:

TC dokumentācijas forma	KDS ¹	Pienākums sagatavot un/vai iesniegt VID
Vietējā	250 000 eiro < KDS < 5 000 000 eiro	jā sagatavo 12 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām un jā iesniedz mēneša laikā pēc VID pieprasījuma saņemšanas
	KDS > 5 000 000 eiro apgrozījums < 50 000 000 eiro un 5 000 000 eiro < KDS < 15 000 000 eiro	jā sagatavo un jā iesniedz 12 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām jā sagatavo 12 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām un jā iesniedz mēneša laikā pēc VID pieprasījuma saņemšanas
Globālā	KDS > 15 000 000 eiro apgrozījums > 50 000 000 eiro un 5 000 000 eiro < KDS < 15 000 000 eiro	jā sagatavo un jā iesniedz 12 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām

Vēlamies aicināt visus NM, kuri veic kontrolētus darījumus, rūpīgi aprēķināt KDS, lai identificētu uz sevi attiecināmās TC dokumentācijas prasības un spētu laikus sagatavot noteiktās formas TC dokumentāciju vai, iespējams, tieši otrādi – lai secinātu, ka NM šim pienākumam par kārtējo pārskata gadu nav pakļauts.

Tāpat aicinām ar mums sazināties, ja Jums nepieciešams atbalsts KDS aprēķināšanā, veicot specifiskus vai mazāk ierastus saistīto personu darījumus, lai tiem veiktu objektīvu TC analīzi un gūtu pārliecību par nepieciešamību tos ietvert KDS aprēķinā.

¹ KDS rezidenta vai pastāvīgās pārstāvniecības darījumos ar saistītu ārvalsts uzņēmumu, ar saistītu fizisku personu un ar juridisku vai fizisku personu, kas atrodas zemu nodokļu vai beznodokļu valstī vai teritorijā.